75. Uluslararası Katılımlı
Türkiye Jeoloji Kurultayı
With International Participation
Geological Congress of Turkey

Jeolojik Kökenli Kaynakların Sürdürülebilir Kalkınmadaki Rolü

The Role of Geological Resources in Sustainable Development

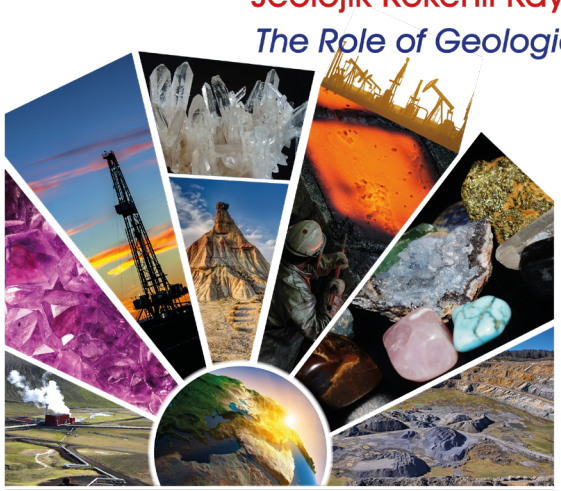

10-14 Nisan 2023 *April 10-14, 2023*

MTA Genel Müdürlüğü Kültür Sitesi/ ANKARA

MTA General Directorate Cultural Center / ANKARA

TMMOB
JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
CHAMBER OF GEOLOGICAL ENGINEERS OF TURKEY

BİLDİRİ ÖZLERİ KİTABI

ABSTRACTS

Editörler / *Editors*

Erdin BOZKURT, Özcan DUMANLILAR, Mustafa AKYILDIZ, Koray Kamil YILMAZ, Burcu COŞKUN TUNABOYLU, Zeynep Özlem CİHAN, Özlem YAĞBASAN, Şükran AÇIKEL

TMMOB
JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
CHAMBER OF GEOLOGICAL ENGINEERS OF TURKEY

550.4
75. Türkiye Jeoloji Kurultayı Bildiri Özleri Kitabı: Jeoloji Mühendisleri Odası Yayınları, 2021
s.528:, 29 cm (Jeoloji Mühendisleri Odası Yayın No: 151
jeoloji kurultayı, yer bilimleri, jeolojik kökenli kaynaklar, afet, deprem, jeoloji, doğa kaynaklı afet
TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINLARI NO: 151

ISBN: 978-605-71611-5-4

Teknik Düzenleme / Technical layout by
İlhan ULUSOY

Baskı:
ERS Matbaası

DÜZENLEME KURULU

Organizing Committee

Erdin BOZKURT
Başkan / *President*

Özcan DUMANLILAR
II. Başkan
Vice-president

Mustafa AKYILDIZ
II. Başkan
Vice-president

Sibel TATAR ERKÜL
II. Başkan
Vice-president

Koray Kamil YILMAZ
II. Başkan
Vice-president

Burcu COŞKUN TUNABOYLU
Sekreter/Secretary

Özlem YAĞBASAN
Sekreter/Secretary

Zeynep Özlem CİHAN
Sekreter/Secretary

Şükran AÇIKEL
Sekreter/Secretary

Meryem Dilan İNCE
Sekreter/Secretary

Hüseyin AKKUŞ
Sosyal ve Kültürel Etkinlikler
Social and Cultural Affairs

Özgür DEĞİRMENCİ
Sosyal ve Kültürel Etkinlikler
Social and Cultural Affairs

Cansu KARADENİZ
Sosyal ve Kültürel Etkinlikler
Social and Cultural Affairs

Ayla CENGİZ
Sosyal ve Kültürel Etkinlikler
Social and Cultural Affairs

Melisa KAYA
Sosyal ve Kültürel Etkinlikler
Social and Cultural Affairs

Seçkin GÜLBUDAK
Sayman / *Treasury*

Suzan ANGI
Sayman / *Treasury*

Umut AĞCİHAN
Sayman / *Treasury*

Işık ŞENER AYDEMİR
Basın ve Halkla İlişkiler
Public Relations

Gözde KURUÇİM
Basın ve Halkla İlişkiler
Public Relations

İlhan ULUSOY
Basın ve Halkla İlişkiler
Public Relations

Deniz IŞIK GÜNDÜZ
Basın ve Halkla İlişkiler
Public Relations

Özgecan IRICIOĞLU AYDIN
Basın ve Halkla İlişkiler
Public Relations

Gökçe Deniz H. ÇETİNGÖZ
Basın ve Halkla İlişkiler
Public Relations

Türkiye'de Süstaşlarının (Mücevher Taşlarının) Borsası ve Ticaretinin Durumu

The Status of the Exchange and Trade of Gemstones (Jewelry Stones) in Türkiye

Murat Hatipoğlu

Dokuz Eylül Üniversitesi, İMYO, El Sanatları Bölümü, Kuyumculuk ve Takı Tasarımı Programı Buca, İzmir, Türkiye (murat.hatipoglu@deu.edu.tr)

Öz

Günümüzde en genel ifadesi ile süstaşları, ekonomik değer ifade eden tasarruf aracı olmasından bir mübadele aracı olarak kullanımına kadar son derece çeşitli amaçlara hizmet eden bir şekilde kullanılır olmuştur. Alım satıma konu olması kendi özel piyasasını, standartlarını ve normlarını oluşturması ve bir sektör halini alması genel olarak olumlu süreçler altında gelişse dahi normal insan davranış anomalisi olarak tarif edilebilecek suç eylemine konu teşkil etmesi engellenememiştir.

Türkiye'de "Elmas ve Kıymetli Taş Piyasası" ilk kez 2011 yılında kurulmasına rağmen, ithal edilen kıymetli taşlardan alınan %20 oranındaki Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) nedeniyle 30/09/2014 tarihine kadar bu Piyasada işlem yapılmamıştır. 6552 sayılı Kanun'da, Katma Değer Vergisinde (KDV) ve Özel Tüketim Vergisinde (ÖTV) yapılan değişiklikler ile kıymetli taşların (elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebercet, inci) 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre Türkiye'de kurulu borsalarda işlem görmek üzere ithali, borsaya teslimi ve borsa üyeleri arasında el değiştirmesi KDV ve ÖTV kapsamından çıkarılmıştır. KDV istisnası, kıymetli taşların Borsa İstanbul Elmas ve Kıymetli Taş Piyasasında işlem görmek üzere ithali, borsaya teslimi ve borsa içinde borsa üyeleri arasında borsa dışında el değiştirmesini kapsamaktadır. Elmas ve Kıymetli Taşlar Borsası 2011 yılında kurulduktan sonra, süstaşları ile ilgili önemli sayılacak otorite niteliğindeki uluslararası kuruluşlara üyelik anlaşmaları yapmıştır. Bunlardan ilki, Türkiye'nin 14.08.2007 yılında kabul edildiği "Kimberley Süreci Sertifika Sistemi" dir. Bakanlar Kurulu Kararı ile de Borsa İstanbul, "Kimberley Süreci Sertifika Sisteminde" ülkemizin ithalat ve ihracat otoritesi olarak belirlenmiştir. Bir diğeri ise, Borsa İstanbul olarak, 13.05.2008 yılında Dünya Elmas Borsaları Federasyonuna (WFDB-World Federation of Diamond Bourses) üye olmuş ve daha sonra da 15.06.2014'de WFDB'nin elmas ticaretinin dünyada güvenli bir şekilde yapılmasını sağlayan ve elmasın güvenli olduğunu belirten Dünya Elmas İşareti (World Diamond Mark-WDM) için WFDB ile bir iyi niyet anlaşması imzalayarak, Türkiye'nin, güvenli elmas işaretinin dünyada Hindistan ve Dubai ile birlikte uygulanacağı pilot ülkelerden birisi, muhtemelen ilki, olması umulmaktadır. Bu sayede kurumsal olarak Borsa İstanbul'un; gelecekte Türkiye'de, güvenli elmas taşlarının satışının yapılacağını belirten WDM işareti taşıyan ve Yetkili Elmas Bayi (Authorized Diamond Dealer –ADD) olarak anılan elmas satış yerlerinin WDM işareti alması için referans ve yetkili kurum olması hedeflenmektedir. Elmas ve Kıymetli Taşlar Borsasında süstaşlarının saklanması hususunda, Piyasa üyesi veya işlemin gerçekleştirilmesine dahil olanlar tarafından talep edilmesi ve Elmas ve Kıymetli Taş Piyasası Kiralık Kasa Sözleşmesinin imzalanması suretiyle, uygun ölçü ve sayıda kasa, yıllık veya günlük süreler için kiralama hizmeti vermektedir.

Ülkemizde göreceli olarak yeni gelişmeye başlayan süstaşı (mücevher taşı) sektörü, sektörün ana paydaşlarından olan tüketici bileşeni itibari ile ve genel hukuk sistemimiz içindeki 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde incelendiğinde mevcut düzenlemelerin ve yaklaşımların karşılaşılan ve olası sorunlara gereken etkinlikte ve basitlikte cevap veremediği tespit edilmiştir. Bu tespitten yola çıkılarak öncelikle bu kanunun ve ilgili yönetmelikleri ve de ilişkili mevzuatın iyi bilinmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Süstaşları borsası, Kimberley süreci, Adli gemoloji

Abstract

Today, with its most general expression, gemstones with their different forms have been used for various purposes, from industrial purposes to being a means of saving with economic value and being used as a means of exchange. Even though it has developed under positive processes in general, it has not been prevented from being the subject of a criminal act that can be described as a normal human behavior anomaly.

Although the "Diamond and Precious Stones Market" was first established in Türkiye in 2011, no transactions were made in this Market until 30/09/2014 due to the 20% Special Consumption Tax (SCT) taken from imported precious stones. With the amendments made to the Value Added Tax (VAT) and Special Consumption Tax (SCT) in the Law No. 6552, the precious stones (diamond, brilliant, ruby, emerald, topaz, sapphire, peridot, pearl) are in Türkiye according to the Capital Markets Law No. 6362. Importation, delivery to the stock exchange and exchange between exchange members to be traded in established exchanges are exempted from VAT, and precious stones are also excluded from the scope of SCT. VAT exemption covers the importation of precious stones to be traded in the Borsa İstanbul Diamond and Precious Stones Market, their delivery to the stock exchange and exchange of hands within the stock exchange or between the members of the stock exchange, provided that it is notified to the stock exchange in accordance with the relevant legislation. After the Diamond and Precious Stones Exchange was established in 2011, it has made membership agreements with international organizations that are considered important authorities regarding gemstones. The first of these is the "Kimberley Process Certification System", which was accepted by Türkiye on 14.08.2007. Borsa İstanbul was determined as the import and export authority of our country in the "Kimberley Process Certificate System" with the Decision of the Council of Ministers. Another is Borsa İstanbul, which became a member of the World Federation of Diamond Bourses on 13.05.2008, and later on 15.06.2014. It is hoped that by signing a goodwill agreement with WFDB for the World Diamond Mark (WDM), Türkiye will be one of the pilot countries, possibly the first, in the world where the safe diamond mark will be implemented together with India and Dubai. In this way, Borsa İstanbul institutionally; In the future, it is aimed to be the reference and authorized institution for diamond sales places, which are known as Authorized Diamond Dealer (ADD) and carry the WDM mark, indicating that safe diamond stones will be sold, to receive the WDM mark. Regarding the storage of gemstones in the Diamond and Precious Stones Exchange, upon request by the Market member or those involved in the execution of the transaction, and by signing the Diamond and Precious Stones Market Safe-Deposit Contract, it provides rental services for annual or daily periods of safes in appropriate sizes and numbers.

When the gemstone (jewelry) sector, which has started to develop relatively recently in our country, is examined in terms of the consumer component, which is one of the main stakeholders of the sector, and within the framework of the Consumer Protection Law No. 6502 in our general legal system, it has been determined that the existing regulations and approaches cannot respond to the encountered and potential problems with the required efficiency and simplicity. Based on this determination, first, this law and its related regulations and related legislation should be well known.

Keywords: *Gemstones exchange, Kimberley process, Forensic gemology*